

Підготували студенти 1 курсу МЕВ:
Химич Арина та Боднар Ярослав

Роль України в європейській політиці: стратегічне партнерство та його значення для обох сторін

Jean Monnet
Programme

Co-funded by the
European Union

Вступ

Незалежна Україна та ЄС мають довгий шлях партнерства та співпраці, а відносини належать до сфери глобальної політики, що впливає на економічний та політичний розвиток Європейського континенту, стабільність та міжнародний мир, оскільки Україна є не тільки географічним центром Європи, а її східним кордоном, який стримує безпосереднє територіальне втручання в країни Європи. Цілеспрямована стратегія інтеграції України з Європейським Союзом та нещодавно отриманий офіційний статус кандидата на вступ до ЄС визначають вектор розвитку нашої країни. Саме в контексті інтеграції стратегічне партнерство та співробітництво набуває найбільшої актуальності та своєчасності. Основною метою роботи є комплексний аналіз та оцінка партнерства України та ЄС у контексті Спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС. Крім того, досліджуються політичні та стратегічні наслідки партнерства як для ЄС, так і для України, а також визначаються сфери для подальшого вдосконалення та співпраці. Також буде розглянуто історичні передумови партнерства між Україною та ЄС, включаючи Угоду про партнерство і співробітництво та Угоду про асоціацію, а також вплив нещодавніх подій у відносинах, таких як конфлікт на сході України, анексія Криму росією, а потім повномасштабне російське вторгнення в Україну.

Історія відносин між ЄС та Україною

1994

Угода про партнерство
та співробітництво

2016

Поглиблена і всеохопна
зона вільної торгівлі

2022

Статус кандидата на
членство в ЄС

2004

Європейська політика
сусідства

2017

Угода про асоціацію між
Україною та ЄС

Угода про асоціацію між Україною та ЄС

2017

Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка набула чинності у 2017 році, забезпечує всеосяжну основу для реформ і слугує дорожньою картою для тіснішої інтеграції між Україною та ЄС. Реформи були зосереджені на низці сфер, включаючи антикорупційні заходи, реформу енергетичного сектору та реформу державного управління. ЄС надав технічну та фінансову допомогу для підтримки цих заходів, а також реалізував низку програм, спрямованих на покращення бізнес-клімату в Україні та залучення іноземних інвестицій. На додаток до політичної та економічної співпраці, партнерство між Україною та ЄС також включає тісну взаємодію у сферах енергетики, транспорту та захисту навколишнього середовища. Прихильність ЄС до України була продемонстрована у 2020 році, коли ЄС та Україна святкували 30 років дипломатичних відносин. Під час спільного саміту ЄС підтвердив свою підтримку суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України і пообіцяв продовжувати підтримувати реформи в Україні. ЄС також оголосив нову ініціативу - Платформу для повоєнної відбудови України спрямовану на підтримку відновлення та розвитку постраждалих від війни регіонів. Оскільки Україна продовжує рухатися шляхом більшої інтеграції до ЄС, відносини між двома сторонами залишатимуться вирішальним фактором у формуванні майбутнього регіону.

Спільна зовнішня та безпекова політика

Спільна зовнішня та безпекова політика (СЗБП) є центральним елементом зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу. СЗПБ спрямована на сприяння міжнародному миру та безпеці за допомогою низки дипломатичних, економічних та безпекових заходів, і також спрямована на просування цінностей та інтересів ЄС у світі. Це включає просування демократії, прав людини та верховенства права, а також підтримку розвитку відкритих і процвітаючих суспільств у всьому світі. СЗПБ також спрямована на просування економічних інтересів ЄС шляхом підтримки вільної торгівлі, інвестицій та економічного співробітництва з країнами-партнерами. СЗПБ була заснована Маастрихтським договором у 1993 році і з того часу отримала значний розвиток та розширення. Вона керується принципами солідарності, узгодженості та ефективності і реалізується через низку інституційних механізмів та процесів.

Однією з унікальних особливостей політики є її акцент на єдності та координації між країнами-членами ЄС. СЗПБ функціонує на основі спільного прийняття рішень, коли держави-члени спільно працюють над розробкою та реалізацією спільного підходу до питань зовнішньої політики. Це досягається за допомогою регулярних консультацій і переговорів, а також використання голосування кваліфікованою більшістю за певних обставин. Іншим важливим аспектом СЗПБ є її зв'язок з іншими сферами політики ЄС. Вона тісно пов'язана із зовнішньою торгівлею, політикою розвитку та гуманітарною політикою ЄС, а також з його внутрішньою політикою у сфері міграції, юстиції та внутрішніх справ.

Аналіз ролі України в СЗБП ЄС

Одним із ключових напрямків співпраці між ЄС та Україною на даний момент є сфера безпеки та оборони. ЄС є критично важливим партнером України в протистоянні війні, що триває на нашій території. ЄС надав значну політичну, фінансову та технічну підтримку Україні, зокрема, через створення Консультативної місії Європейського Союзу в Україні (EUAM Ukraine). Крім фінансової сфери та миротворчих акцій, ЄС допомагає у військовому плані, наприклад, тренувальними заходами для армії. Станом на травень 2024 року, лише в Німеччині від початку повномасштабного вторгнення були проведені тренування для 12 000 військових, а до кінця літа 2024 року за підтримки Місії ЄС з військової допомоги на підтримку України очікуються завершення тренувань для 60 000 українських військових.

Окрім безпеки та оборони, ЄС та Україна також співпрацюють з цілого ряду інших пунктів зовнішньої політики. Це стосується таких питань як сприяння демократії, правам людини та верховенству права, підтримка економічних реформ і розвитку, а також вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату, тероризм та міграція. (EUAM Україна) З метою зміцнення своїх відносин з Україною ЄС створив ряд інституційних механізмів та документів для співпраці. До них належить Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка набула чинності у 2017 році та забезпечує можливість для політичної, економічної та соціальної співпраці між двома сторонами. ЄС також започаткував робочі групи високого рівня з Україною, що охоплюють такі сфери, як енергетика, транспорт та цифрова співпраця.

Аналіз ролі України в СЗБП ЄС

Спільна зовнішня та безпекова політика (СЗБП) також використовувалася для просування економічної співпраці та інтеграції між ЄС та Україною. Однією з ключових ініціатив у цій сфері є програма Східного партнерства ЄС, яка спрямована на сприяння політичному асоціюванню та економічній інтеграції між ЄС та шістьма країнами Східної Європи, включаючи Україну. Програма Східного партнерства надала значну фінансову та технічну підтримку Україні, зокрема через створення Поглибленої та всеохопної зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС. Також Україна активно брала участь у Політиці сусідства ЄС. Європейська політика сусідства (ENP) почала реалізуватися з 2004 року і націлюється на посилення стабільності, безпеки і процвітання країн-сусідів ЄС через політичну асоціацію та економічну інтеграцію, а також підтримка їх руху до демократії, якісного управління, верховенства права та інклюзивного економічного розвитку. До червня 2022 року Європейська політика сусідства поширювалася на Україну, але ми отримали статус кандидата на вступ до ЄС, тому зараз маємо більше можливостей фінансування. Основним фондом фінансування для країн з таким статусом є Інструмент допомоги перед вступом - Instrument for Pre-Accession (IPA). Це спеціальний фонд ЄС, що призначений для розбудови інститутів у країнах-кандидатах за зразками ЄС, розбудови транспортної інфраструктури, охорони довкілля, активізації регіонального співробітництва, підвищення якості людського капіталу та активізації механізмів економічного розвитку країн, які готуються до вступу.

Аналіз ролі України в СЗБП ЄС

Як було продемонстровано, Україна відіграє важливу роль у Спільній зовнішній та безпековій політиці Європейського Союзу, особливо щодо миротворчих та безпекових ініціатив. Як стратегічний партнер, розташований на східному кордоні ЄС, Україна розглядається як важливий внесок у безпеку та стабільність. У сфері миротворчої діяльності Україна раніше активно брала участь у низці міжнародних місій, включаючи операції миротворців ООН у Косово, Ліберії та Судані. Україна також направляла війська до місії Спільної політики безпеки та оборони (СПБО) ЄС в Африці, також на тренувальні місії у Малі та місії з військового навчання ЄС у Центральноафриканській Республіці.

Загалом, роль України в СЗБП визначається її стратегічним розташуванням та прагненням сприяти демократії, правам людини та верховенству права в сусідніх країнах. Участь України в операціях з підтримки миру та заходах безпеки, а також її участь у різних програмах та ініціативах ЄС, демонструє її відданість цим цілям та її важливість як стратегічного партнера ЄС у регіоні. Оскільки ЄС продовжує розвивати та розширювати впливовість зовнішньої політики, відносини з Україною, ймовірно, залишаться ключовим напрямком його зусиль у цьому регіоні.

Підсумок

Загалом, партнерство між ЄС та Україною є всеосяжним і спрямованим на різноманітні сфери, такі як економічна, політична, соціальна та військова, про які ми вже сьогодні розповіли. Підводячи підсумок, відмітимо основні цілі та завдання партнерства.

- Зміцнення демократії та верховенства права
- Сприяння миру та стабільності
- Поглиблення економічної співпраці та інтеграції
- Підвищення енергетичної безпеки

Боднар Ярослав
Химич Арина
Одеський ліцей №9

Дякуємо за увагу!

Jean Monnet
Programme

Co-funded by the
European Union

ДЖЕРЕЛА

Робота виконана на основі наукової статті:

Khakimova V. T. THE EU-UKRAINE PARTNERSHIP IN THE CONTEXT OF THE COMMON FOREIGN AND SECURITY POLICY: A CRITICAL REVIEW

URL:[https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.1\(57\).280818](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.1(57).280818)

Додаткові джерела:

Студінська Г. Я. Студінський Стратегічне партнерство України та ЄС

URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/frvu_2018_7-8_5.pdf

